

PREPOROD

www.sindikat-preporod.hr

Riječ predsjednika

Izgubljen u brojkama

„Ići će se na *outsourcing* nenastavnih djelatnosti, ali uštede ne znače manje novca. Vika Stipića iz Preporoda pokazuje da je izgubljen u brojkama”, (minister Jovanović u novom Aktualu). „Do kada će o *outsourcingu* u školama šutjeti školski sindikati?” (računovotkinja iz Splita D.M.). Kad čovjek pročita dva različita, potpuno oprečna mišljenja, o najavljenom „procesu vanjskog ugovaranja usluga” u javnim službama, a kada se oba odnose na njega, prvi izravno drugi neizravno, po tko zna koji put mu dođe da se zapita imaju li uopće smisla aktualna njegova nastojanja? Naravno, tu je i pitanje tko je u svemu ovome u pravu, je li u pravu ministar Jovanović ili kolegica iz jedne splitske osnovne škole? Kad se malo bolje razmisli, kako to obično biva, istina je negdje u sredini. Kada se o nekom pitanju progovori na čak pet tiskovnih konferencija u desetak dana, kada su poruke s tih presica sve samo ne suzdržane, onda je u pravu ministar kada sve to naziva „vikom”. S druge opet strane, u pravu je i kolegica računovotkinja, jer se poruke s nijedne od ovih presica očito nisu uspjele do nje probiti.

Za razliku od naše splitske kolegice, ponešto se od naše medijske halabuke probilo do Svetica, odnosno do ministarstvih ušiju. Jovanovićev stav, ako je vjerovati Aktualu, „da uštede ne znače manje novca” ne samo da je sam po sebi *contradictio in adiecto*, odnosno unutarinja proturječnost, nego se iz ministarstva razaznaje njegovo nepoznavanje jedne od najspornijih vladinih mjera za smanjenje proračunskog deficita. Smanjenje broja radnika i smanjenje sredstava potrebnih za isplatu njihovih plaća i materijalnih prava – izravne su posljedice dosadašnje provedbe *outsourcinga* u Hrvatskoj. Primjera, više nego očitih, tome je napretek. Jedino bi u školstvu, prema shvaćanjima ministra Jovanovića, trebalo biti drukčije. Naravno, da je istina potpuno suprotna onoj koju ističe Jovanović. Tragično je po sve nas koji radimo u školama ako to naš ministar ne zna. Ako pak zna, a ipak govori ovo što govori, onda je to još jedan razlog više za opću zabrinutost među nama prosvjetarima.

Ne mogu a da ne prozborim riječ-dvije i o vlastitoj „izgubljenosti u brojkama”. Iako nikada nisam brojke smatrao nekom svojom jačom stranom, sindikalni me je posao natjerao da se upoznam s mnogim brojčanim pokazateljima i izračunima. Godile su mi i laskale pohvale koje su mi upućivane od strane onih koji su sa svijetom brojki stajali daleko bolje od mene. Prvu pravu pokudu, neuvijenu, uputio mi je u Aktualu ministar Jovanović. Na žalost, pokuda je jovanovićevski uvredljiva, ali i jovanovićevski nekonkretna. Kako ministar očito bolje stoji sa zaključcima nego s brojkama, nekakvim njegovim brojkama koje bi demantirale moje, ni traga ni glasa. Ministrove su brojke, iz kojih bi mogao ponešto naučiti izostale, a na ministrove sam uvrede navikao kao „magare na batine”.

No kad me već brojkama potegao za jezik, Jovanoviću i njegovima, potpune istine radi, poručujem kako još uvijek, unatoč činjenici da je to od predstavnika sindikata opetovano zatraženo, nikakve, pa ni pogrešne brojke, o financijskim učincima *outsourcinga* u javnim službama, nisu objelodanjene. Mijenjati radno-pravni status desecima tisuća radnika i osnivati tvrtku kojoj bi država bila 100-postotni vlasnik sa svim tim preuzetim radnicima, a jedno i drugo bez kvalitetnih analiza i financijskih elaborata, moguće je samo i jedino u, blago ocijenjeno, neozbiljno vođenim državama.

U danima koji slijede saznat ćemo valjda nema li analiza zato što ih nitko još nije uradio ili analiza „nema” zato što su pokazale „da uštede ostvarene *outsourcingom* i nisu uštede”? Dok svjetlo dana ne ugledaju podaci, dok temeljem ozbiljnih izračuna ne saznamo mogu li školske spremačice s plaćom od jedva 3 tisuće kuna pripomoći smanjenju proračunskog deficita, svima nama koji se usudimo javno sumnjati u ovaj vid spašavanja državnih financija, ostaje pretprijeti i poneku uvredu na vlastiti račun. Neznatna je to žrtva naspram svemu što bi naskoro moglo snaći tisuće i tisuće naših računovotkinja, spremačica, kuharica, domara...

NEPLAĆANJE ŠTRAJKA U ŠKOLSTVU I PLAĆANJE ŠTRAJKA U ZDRAVSTVU

Je li zdravstvo vrednije od obrazovanja?

Usprkos stalnom isticanju pravičnosti, Vlada je odlučila sudionicima višetjednog štrajka u zdravstvu isplatiti cijelu plaću za mjesec rujana. I to do zadnje lipe! Je li to iz članova Vlade izbio onaj iskonski strah od bolesti i činjenice da će netko od njih kad-tad dopasti u ruke nekog interniste, kirurga, ortopeda, urologa ili nekog drugog specijaliste, pa im se svima zajedno nisu htjeli zamjeriti uskraćujući im plaću za dane provedene u štrajku? To je pitanje na koje vjerojatno nikada nećemo dobiti odgovor, kao što vjerojatno nećemo dobiti odgovor, ni na pitanje zašto je voljena država uvijek maćeha obrazovanju, a majka svima ostalima?

Kako to kaže uvodničar našega jedinog prosvjetnog tjednika „teško je racionalno objasniti zašto se je Vlada odlučila na taj samaritanski potez, ali je činjenica da su liječnici koji su štrajkali dobili plaću u punom iznosu kao i njihovi kolege koji su za to vrijeme vrijedno radili i vjerojatno premašivali vlastitu normu preuzimajući i pacijente svojih štrajkajućih kolega. Doista iracionalno, jer takvim potezom samo se pokazuje da je u našem društvu puno produktivnije ne raditi nego raditi, kao i da se neradniku bilo koje vrste ne može dogoditi ama baš ništa. Usporedi li se štrajk liječnika koji traje tjednima s posljednjim jednodnevnim štrajkom prosvjetara, održanim 29. studenoga prošle godine, doći ćemo do začuđujućih spoznaja. Naime, taj jednodnevni štrajk, pored još jednoga od desetak štrajkova održanih prije njega, prosvjetarima, naravno, nije plaćen, nego im je uredno na platnoj listi skinuta jedna dnevna zarada.”

I doista se onda nameće pitanje zašto je u zdravstvu štrajk plaćen i

Na tragu ovoga presedana s plaćanjem višetjednog štrajka valjalo bi razmisliti i o plaćanju svih budućih štrajkova u državi. Neće valjda Milanovićeva Vlada dati za pravo onima koji joj zlobno spočitavaju da ima jedan metar za liječnike, a sasvim drugi za učitelje i nastavnike?

zašto se u obrazovanju postupilo suprotno? Bez obzira na proklamiranu važnost svijetovnih javnih službi, zdravstvo očito i ovoj vlasti predstavlja javnu službu važniju od školstva, socijalne skrbi ili kulture, a gotovo identično su se do sada ponašale sve vlasti u Hrvatskoj. Osim toga, svi su ministri zdravstva, bez obzira na stranački predznak, bili prvo liječnici, a tek potom ministri u Vladi. I koji su uvijek štitali zaposlenike u svom resoru pa makar to bilo i na užtrb djelatnika u ostalim resorima koji se financiraju iz državnog proračuna. Usporede li se zdravstvo i školstvo, mora se zaključiti jedino da prosvjetari u svojoj državi u pravilu imaju slabe ministre koji ne stoje ispred ljudi kojima su na čelu i ne bore se kako za njihove tako ni za interese resora koji vode. Sjetimo se samo ministra Primorca koji se je cijeloga svog mandata zaklinjao da će se boriti do zadnje kapi krvi da izdvajanje iz proračuna za obrazovanje ne bude smanjeno, pa je ipak pristao da njegov resor i učiteljske plaće ponesu najveći teret krize koja nas godinama razdire i uništava.

Rezultat borbe njegovih prethodnika i nasljednika za materijalni status i ugled učiteljske profesije dobro je poznat. Učiteljske plaće nisu bile nikada manje, a Vlada bi ih još rezala, a o ugledu učitelja, nastavnika, stručnih suradnika da i ne govorimo. No, zato

se ministri zdravlja bore za svoje ljude pa tako predsjednik liječničkog sindikata može s veseljem od rujanske plaće koja premašuje 17 tisuća kuna i koju štrajk nije umanjio ni za lipu, počastiti i svoje sindikalne partnere u pregovorima, ali i Vladine pregovarače. A kad liječnik koji je u štrajku dobiva tako lijepu plaću, kako se onda učitelji mogu osjećati nego kao prevarena naivna djeca! Kako se oni mogu nadati da će njima biti bolje i da će njihove mizerije od plaća koje se u najboljem slučaju vrte oko 6000 kuna ikada dostići tu prekrasnu liječničko-sindikalnu nadnicu, za čije bi se povećanje štrajkom dodatno trebalo izboriti.

Postoji između zdravstva i obrazovanja još jedna znakovita poveznica. Naime, svi su ministri zdravstva u ovoj našoj mladoj demokraciji, u iscijedejoj, napačenoj i pokradenoj državi bili liječnici, međutim resor znanosti i obrazovanja nisu uvijek vodili ljudi iz obrazovanja nego su i tu zasjeli jedan forenzičar, jedan toksikolog i jedan biomedicinar, redom doktori znanosti i primarno medicinari. I kako reče već jednom citirani uvodničar „činjenica jest da su oni doktori znanosti u svojim područjima medicine, no čovjeka malo zabebe oko srca kad pomisli da bi obrazovanje možda bilo bolje da bi ministar potekao iz redova *seoskih učitelja*, no kad se sve zbroji i oduzme ispada da ni ministri koji su bili učitelji nisu postigli bog zna kakav uspjeh. U stvari su svi oni imali nesreću voditi resor koji nikoga u ovoj državi ne zanima previše, jer malo tko cijeni znanje pa tako i one koji nam ga daju i prenose”.

A možda je plaćanje štrajka u zdravstvu moguće razumjeti i kao prvi neizravan znak izlaska ove zemlje iz proračunske krize i promijenjenog odnosa aktualne vlasti prema sindikalnim akcijama. Da novca u državnom proračunu nedostaje, sigurno bi se netko zamislio nad plaćanjem štrajka. Također, kad već novca ima, svakako bi trebalo razmisliti da se uvećaju dnevne zarade u zdravstvu onima koji su mjesec dana radili umjesto svojih kolega koji su mjesec dana štrajkali. Na tragu ovoga presedana s plaćanjem višetjednog štrajka valjalo bi razmisliti i o plaćanju svih budućih štrajkova u državi. Neće valjda Milanovićeva Vlada dati za pravo onima koji joj zlobno spočitavaju da ima jedan metar za liječnike, a sasvim drugi za učitelje i nastavnike?

Milan Novačić

OUTSOURCING

Borba za radna mjesta računovotkinja, spremačica, kuharica, domara...

Nema češće spominjane riječi u našim školama zadnjih dana od „lijepa hrvatske riječi”: *outsourcing*. I omraženije, ujedno! Među nastavnicima osobljem posebice! Sa značenjem ove riječi upoznati su i oni čije je poznavanje engleskog jezika skromno. „Vanjsko ugovaranje usluga”, što *outsourcing* zapravo znači označava namjeru naše Vlade da, kroz određeno vrijeme, značajno smanji broj radnika u javnim službama (obrazovanje, znanost, zdravstvo, socijalna skrb i kultura). Smanjenje bi se dogodilo „izdvajanjem” dijela zaposlenih u javnim službama iz sustava i njihovim „prebacivanjem” u privatne tvrtke (agencije) koji bi ih ubuduće zapošljavali na istim poslovima. U osnovnom i srednjem školstvu ovo bi se potencijalno moglo odnositi na tzv. tehničko i pomoćno te administrativno osoblje (spremačice, kuharice, domari, računovođe, administratori...).

Pet činjenica

Priča o outsourcingu nije od jučer. To je priča koja traje zadnjih petnaestak godina. I periodično se javlja i ponavlja! I da je tu priču tako lagano i jednostavno dovesti do kraja, vjerojatno bi ju i neka od dosadašnjih Vlada i uspjela sprovesti u djelo. S druge strane, ako neka Vlada ima petlje ili hrabrosti (ili kako već da to nazovem, a da nikoga ne uvrijedim) ovo i sprovesti, ili barem pokušati sprovesti u djelo, onda bi to mogla biti ova Vlada. Dužnosnici (premijer Milanović, ministri Linić i Mršić) koji su provedbu *outsourcinga* najavili, više održanih sastanaka između predstavnika Vlade i predstavnika

Ni na jednom od tri održana sastanka predstavnici Vlade nisu predstavnicima sindikata ponudili bilo kakve analize koje bi ukazivale na učinke spomenute mjere, a jedina kategorija zaposlenih koja se za sada spominjala u provedbi outsourcinga bile su spremačice u školstvu i zdravstvu

sindikata, te sadržaj Prijedloga Sporazuma između Vlade i sindikata javnih službi – upućuju na ozbiljnost najava o uvođenju mjere *outsourcinga* u javnim službama.

Iz prijedloga Sporazuma, kao i iz sadržaja triju sastanaka ministra Mršića sa sindikatima, za sada se pozudano može utvrditi pet činjenica. Prvo, Vlada namjerava povezati sadržaj Dodatka II. Temeljnog kolektivnog ugovoru i mjeru *outsourcinga* u javnim službama. Drugo, Vlada namjerava u proces provedbe *outsourcinga* uključiti sindikate. Treće, Vlada

outsourcing ne namjerava provesti trenutno, nego je za provedbu ove mjere predviđeno prijelazno razdoblje od dvije godine. Četvrto, Vlada namjerava osnovati tvrtku koja bi bila u stopostotnom vlasništvu Republike Hrvatske u kojoj bi bili zaposleni radnici obuhvaćenim *outsourcingom*. I peto, u razdoblju od dvije godine, dakle u vrijeme postojanja ove tvrtke, ne bi se smanjivala prava radnika.

Izostanak analiza

Ni na jednom od tri održana sastanka predstavnici Vlade nisu

predstavnicima sindikata ponudili bilo kakve analize koje bi ukazivale na učinke spomenute mjere, a jedina kategorija zaposlenih koja se za sada spominjala u provedbi *outsourcinga* bile su spremačice u školstvu i zdravstvu. Kao glavni razlozi uvođenja *outsourcinga* obično se spominju povećanje kvalitete usluga i smanjenje izdataka za plaće, odnosno smanjenje broja zaposlenih u javnim službama. Kako se plaće spremačica u školama kreću u visini zakonski zajamčene minimalne plaće (2984 kuna) značajnije je uštede nemoguće ostvariti na plaćama.

Budući da broj izvršitelja ovisi o standardima, (600 i 800 kvadrata zatvorenog prostora), a kako prema ovim kriterijima ne postoji višak spremačica u školama, značajnije je moguće smanjiti broj spremačica jedino znatnim povećanjem propisane kvadrature. Zanimljivo je da u jednoj od privatnih tvrtki koja već sada pruža usluge čišćenja na tržištu (LUXOR GRUPA) na poslovima čišćenja 500 tisuća kvadrata radi 700 radnica, odnosno da jedna spremačica čisti 720 kvadrata. Postojeće stanje, ali i praksa u najvećim tvrtkama koje se bave čišćenjem (ADRIA GRUPA, EKUS, PLETER, ALTERRA GRUPA) upućuju na zaključak da nema mogućnosti značajnijeg smanjenja broja zaposlenih na poslovima čišćenja u osnovnim i srednjim školama.

Srozavanje kvalitete

Kakvo se povećanje kvalitete održavanja i čišćenja naših škola može očekivati ako se spremačice izdvoji iz škola i ako one više fizički neće

biti prisutne u školskoj zgradi za vrijeme trajanja nastave, već samo prije ili poslije nastave!? A znamo svi mi koji radimo u školama što se sve može dogoditi, i događa svakodnevno po našim školama, hodnicima i učionicama, koliko nepredviđenih situacija u kojima nam je prijeko potrebna intervencija upravo tih istih spremačica, domara, kućnih majstora... I onda se, naravno, logično samo od sebe postavljaju pitanja: Čemu sve to? Koja je svrha? Gdje su uštede?

Sindikati: Neprihvatljivo!

Dobra je vijest u svemu ovome da na svim do sada održanim sastancima nijedan od jedanaest sindikata nije iskazao spremnost da s Vladom potpiše predloženi Sporazum. Štoviše, istaknuto je da od njegove provedbe treba odustati iz dvaju razloga. Prvi je razlog što *outsourcing* neće donijeti ono zbog čega se najavljuje (smanjenje deficita u državnom proračunu) i drugi, zato što je teško i sagledati sve negativne posljedice ovakvog rješenja. Svakom razumnom i dobronamjernom, navedeni argumenti dovoljno govore o neutemeljenosti i nesvrhsishodnosti uvođenja *outsourcinga*. Ostaje nam, dakle, nadati se da će ti argumenti biti dovoljni i našoj Vladi ta da u njoj ima dovoljno razumnih koji će te argumente htjeti razumjeti i uvažiti. A ako ipak ne, ostaje nam mobilizirati članstvo za sindikalne aktivnosti koje će morati uslijediti ako Vlada tvrdoglavo ustraje na provedbi *outsourcinga*. To je uvijek zadnja linija naše obrane!

Sebastijan Troskot

STRATEGIJA, OBRAZOVANJA, ZNANOSTI I TEHNOLOGIJE

Straha nikad dosta

U suštini licenciranje predstavlja još jedan vid vanjske provjere koja se nameće određenim kategorijama zaposlenih u školama. To je još jedan primjer da autori promjena u hrvatskom odgojno-obrazovnom sustavu polaze od „kulture provjere”, a ne od „kulture povjerenja” u stručne kompetencije nositelja odgojno-obrazovnog rada u našim školama

Papirnata obveza

Više je razloga zašto je poglavlje Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije koje govori o licenciranju u osnovnim i srednjim školama jedno od ključnih poglavlja cijelog dokumenta o kome se upravo provodi javna rasprava. Kao prvo, licenciranje je kao zakonska obveza predviđeno, sukladno Zakonu o odgoju i obrazovanju, još 2008. godine. Pravilnik o licenciranju nikada nije donesen i do danas se radi o jednoj od onih zakonskih odredbi koja se ne provodi. Nekoliko varijanti spomenutog Pravilnika predviđalo je povezivanje izdavanja licenci (dopusnica) s potvrđama o pohađanju stručnih skupova. Čak se i brojčano navodilo da će se izdavanje licence uvjetovati s dva pohađanja stručnih skupova na županijskoj razini i jednim poha-

đanjem stručnog skupa organiziranog na državnoj razini (godišnje). Nikada o spomenutom rješenju nije provedeno bilo kakva rasprava ili saslušano mišljenje onih na koje bi se spomenuto rješenje trebalo odnositi. Ministar Željko Jovanović, u gotovo dvije godine svoga mandata nije govorio o provedbi licenciranja u osnovnim i srednjim školama. Izdavanje licenci ponovno je postalo aktualnim onoga trenutka kada je javno predstavljena Strategija.

Iskustva drugih

Kao drugo, što je bitno za znati o ovom problemu, podijeljena su mišljenja struke u pogledu učinaka ovoga rješenja. Ovdje vrijedi spomenuti dva primjera. Prvi je primjer iz finskog odgojno-obrazovnog sustava koji ne samo da ne poznaje licenciranje,

nego najbolji poznavatelji spomenutog sustava, kao što je Pasi Sahlberg, tvrde kako provjerama nije moguće suštinski unaprijediti kvalitetu odgojno-obrazovnog sustava. Drugi je primjer iz susjedne nam Slovenije. Direktor Slovenske škole za ravnatelje Andrej Koren, referirajući se na desetak godina izdavanja licenci u Sloveniji, javno će ustvrditi: „Milijarde se bacaju na edukaciju ravnatelja, ali je veliko pitanje što se tim novcem zaista postiže” (Jutarnji list, 4. kolovoza 2013.). Na oba ova primjera bi se moglo zaključiti kako postoji dosta razloga za suzdržanost i oprez kada je u pitanju uvođenje licenci u naš odgojno-obrazovni sustav.

Nedostatak novca

Kao treće, okolnosti u kojima se stalno smanjuju sredstva za finan-

ciranje školstva, sigurno nisu dobre okolnosti za uvođenje ovakvog rješenja. Naime u postojećim je okolnostima, licence moguće uvjetovati jedino brojem sudjelovanja na stručnim skupovima. Kako je iz godine u godinu novca sve manje za ovu namjenu, iz škola se čuju primjedbe kako odlasci na stručne skupove sve češće dijele (diskriminiraju) učitelje i nastavnike. Posebno nas brinu i kratki vremenski rokovi koje Strategija predviđa za uvođenje licenciranja. Školska godina 2014./2015. svakako je iznimno kratak vremenski period u kojem bi trebalo osmisliti model, donijeti Pravilnik o licenciranju i razviti mehanizme za provedbu licenciranja.

Povjerenje umjesto provjere

U suštini licenciranje predstavlja još jedan vid vanjske provjere koja se nameće određenim kategorijama zaposlenih u školama. To je još jedan primjer da autori promjena u hrvatskom odgojno-obrazovnom sustavu polaze od „kulture provjere”, a ne od „kulture povjerenja” u stručne kompetencije nositelja odgojno-obrazovnog rada u našim osnovnim i srednjim školama. U našim školama već ionako postoji razrađen sustav provjere rada učitelja i nastavnika. Prosvjetna inspekcija, s jedne strane, i stručno-pedagoški nadzor, s druge strane, dostatni su instrumenti za reagiranje za svaki pojedinačan

slučaj nedovoljno kvalitetnog rada. Promjenama Zakona o radu, onim provedenim kao i onim koje se najavljuju, sve je lakše sankcionirati ponašanje onog učitelja ili nastavnika koji se neodgovorno odnosi prema izvršavanju svojih obveza. U ovome trenutka nema valjanog razloga za uvođenja ove dodatne mogućnosti provjere kvalitete rada učitelja i nastavnika. U postojećim bi okolnostima, licenciranje, ako do njega dođe, moglo predstavljati još jednu inačicu obrazovnog konsumerizma, odnosno trošenja ono malo novca kojim u obrazovanju raspoložemo na rješenja bez kojih u ovom trenutku sigurno možemo.

Željko Stipić

DESETA SJEDNICA GLAVNOG VIJEĆA

Od regresa i božićnice do outsourcinga i licenciranja

U subotu 28. rujna u Zagrebu održana je deseta sjednica Glavnog vijeća Sindikata Preporod. Središnje točke dnevnog reda bile su informacije o kolektivnim pregovorima o Dodatku II. Temeljnom kolektivnom ugovoru za službenike i namještenike u javnim službama, koji su započeli u petak 20. rujna kada je i predložen dokument kojim se predlaže ista razina materijalnih prava kao i u ovoj godini. U pregovorima su dva sindikata iznijela svoje prijedloge. Jedan je došao iz Nezavisnog sindikata znanosti i visokog obrazovanja kojim se traži da se Vlada obveže da će dio sredstava vratiti kad se za to steknu uvjeti, što je ministar Mirando Mršić odmah odbio. Drugi prijedlog je došao iz našeg sindikata kojim tražimo da se *outsourcing* ne provede u javnim službama, posebno ne u osnovnim i srednjim školama. Ministar je za taj prijedlog tražio vrijeme za konzultacije, a o odluci će se izjasniti na nastavku pregovora.

Članovi Glavnog vijeća dobili su i informaciju o Strategiji obrazovanja, znanosti i tehnologije koja je dana na javnu raspravu. U dokumentu, koji ima 180 stranica, ima niz prijedloga s kojima se možemo složiti, ali postoji i dio koji govori o licenciranju ravnatelja, učitelja i nastavnika na koji se mora reagirati. Naime u njemu se spominje 2014./15.

školska godina u kojoj bi se trebalo započeti s licenciranjem. Kako je to vrlo kratak rok za nešto što iziskuje velike pripreme, realna je opasnost da se licenciranje provede samo formalno, kroz stručna usavršavanja, a budući da novca nema u zbornicama se javlja strah od gubitka radnog mjesta, obzirom da se bez dopunske gubi radno mjesto.

Predsjednik Sindikata je informirao članove Glavnog vijeća i o novom Zakonu o plaćama u javnim službama koji uvodi sustav od deset platnih razreda od kojih svaki ima po deset platnih stupnjeva. Nas zanima ono što nije vidljivo – u koji platni razred će pozicionirati učitelje i nastavnike te po kojim kriterijima će se to raditi. Uz osnovnu plaću, Zakonom se predlaže ostanak dosadašnjih prava na povećanje plaće (za prekovremeni rad, noćni, smjenski...), ali i kolektivno pregovaranje o visini dosadašnjih prava. Ministar Mršić je rekao kako je njihov cilj da se pravednije uredi sustav plaća u državnim i javnim službama. Novi Zakon o plaćama trebao bi stupiti na snagu 1. siječnja 2014. godine.

Članovi Glavnog vijeća informirani su i o Prijedlogu Izmjena i dopuna Zakona o radu. Najvažnije promjene ovog Zakona odnose se na: a) promjene ugovora o radu na određeno vrijeme (članak 10 – prvi ugovor o radu sad

je moguće sklopiti na dulje od tri godine, bez ograničenja i bez opravdanog razloga, npr. na 10 godina), b) probni rad, (članak 35/3 i /4 – nezadovoljavanje radnika na probnom radu predstavlja posebno opravdan razlog za otkaz ugovora o radu), c) program zbrinjavanja viška radnika, d) prekovremeni rad, (članak 45 – prekovremeni rad pojedinog radnika ne smije trajati duže od sto osamdeset sati godišnje. Ukida se mjesečno ograničenje broja prekovremenih sati. Sada ostaje samo tjedno ograničenje od 8 sati i godišnje od 180 sati.), e) pitanje radne knjižice (članak 299 – poslodavac je dužan radniku vratiti radnu knjižicu najkasnije u roku od tri mjeseca od dana pristupanja EU, dakle 1. listopada 2013. godine), f) agencije za privremeno zapošljavanje (članak 24 – agencija pored dosadašnjih poslova obavlja i poslove posredovanja pri zapošljavanju, uz odgovarajuću dozvolu te upis u odgovarajuću evidenciju ministarstva, uz izričitu zabranu agencijama da pri obavljanju poslova ustupanja ustupljenom radniku naplaćuju naknadu za ustupanje, odnosno naknadu za zapošljavanje kod korisnika).

Predsjednik Sindikata izvijestio je članove Glavnog vijeća i o Prijedlogu Izmjena i dopuna Zakona o reprezentativnosti. Bitne

Novi Zakon o plaćama u javnim službama uvodi sustav od deset platnih razreda od kojih svaki ima po deset platnih stupnjeva. Nas zanima ono što nije vidljivo, a to je u koji platni razred će se smjestiti učitelje i nastavnike te po kojim kriterijima će se to raditi

promjene odnose se na ukidanje mogućnosti strukovnim sindikatima da sudjeluju u pregovorima. Sindikatima koji nisu reprezentativni mora se omogućiti iznošenje stavova na pregovorima, pregovarački odbor za državne službenike i namještenike ima tri člana (najviše 5), a pregovarački odbor za javne službenike ima jedanaest članova. Jedini kriterij za određivanje članstva je plaćanje članarine, ali postotak od 20 posto za ulazak u reprezentativne sindikate, usprkos prigovorima koji su se odnosili na tako visok cenzus, nije se promijenio.

Na kraju sjednice podnesena su kratka izvješća predsjednika županijskih vijeća o stanju u županijama, podneseno je izvješće o isplati dijela dnevnice članovima sindikata koji su 29. studenoga 2012. godine proveli u štrajku te su dogovorena sazivanja međužupanijskih i županijskih vijeća.

Gordana Kovač-Bluha

NACRT ZAKONA O PLAĆAMA U DRŽAVNOJ SLUŽBI I U JAVNIM SLUŽBAMA

Tko će utvrđivati uspješnost?

Ministarstvo rada i mirovinskog sustava dostavilo je sindikatima javnih i državnih službi nacrt novog zakona o plaćama pod nazivom *Zakon o plaćama u državnoj službi i u javnim službama*. Iako sam naslov malo zbunjuje vjerujem da se u stvari radi o Zakonu o plaćama u državnim i javnim službama. Iznenađuje činjenica da jedan ovako značajan Zakon s dalekosežnim posljedicama za zaposlene u državnim i javnim službama iznenađujuće objedinjuje uređenje plaća i drugih materijalnih prava zaposlenih u državnoj službi i javnim službama. Prisjetimo se da se još u Sporazumu o osnovici za plaće u javnim službama iz 2006. godine uredilo da će Vlada Republike Hrvatske i sindikati javnih službi formirati zajedničko Povjerenstvo za izradu Zakona o plaćama koje je trebalo započeti s radom početkom 2007. godine. Isto tako prošle je godine osnovana Stručna radna skupina za izradu Zakona o državnim službenicima, a u Hrvatski sabor trebao je biti upućen prijedlog posebnog zakona kojim će se urediti plaće i druga materijalna prava državnih službenika. Sastav stručne radne skupine koja je izradila ovaj Nacrt nije naveden. No, što je tu je! Pogledajmo što je to novo u odnosu na sadašnji Zakon o plaćama u javnim službama. Odmah treba napomenuti da se konačne posljedice i učinci, ako i kada do primjene ovog Zakona dođe, u ovom času ne mogu vidjeti jer se ono najvažnije o čemu će te posljedice ovisiti, a to su koeficijenti i osnovica, tek naknadno trebaju urediti.

Prema novom Zakonu uvode se platni razredi i platni stupnjevi, pa bi plaća trebala ovisiti o uspješnosti i kvaliteti rada svakog pojedinca, ali jedini je problem što još ne postoji razrađena metodologija utvrđivanja uspješnosti nečijeg rada

Ukratko, prema novom Zakonu o plaćama, sustav plaća je uređen tako da se vrijednost poslova izražava platnim razredom i platnim stupnjem. Poslovi službenika (službenik je zajednički naziv za sve zaposlene u državnim i javnim službama) razvrstavaju se u deset platnih razreda, a unutar svakog platnog razreda razvrstavaju se u deset platnih stupnjeva temeljem potrebnih znanja, odgovornosti, složenosti i opsega poslova. Novina je što se i unutar jednog platnog

stupnja uvodi raspon koeficijenata koji se utvrđuje na temelju rezultata rada, uspješnosti i kvaliteti rada. Siguran sam da je ovaj pokušaj da plaća pojedinca ovisi i o uspješnosti i kvaliteti njegova rada, ma koliko god nam se to činilo potrebnim, biti teško ostvariv upravo iz razloga što još nemamo razrađenu metodologiju utvrđivanja uspješnosti nečijeg rada.

Ovaj Zakon to predviđa riješiti na način da će na prijedlog neposrednog rukovoditelja, o promjeni

koeficijenta odluku donijeti osoba ovlaštena za donošenje odluke o ostvarivanju prava i obveza iz radnog odnosa prema posebnom propisu. Normalno da se u svezi ovoga u praksi mogu pojaviti brojni problemi i slučajevi koje predlagatelj nije imao u vidu. Tako iz postojećih odredbi nije vidljivo koliko je vremensko trajanje napredovanja i podizanja na viši koeficijent. Nepovoljno rješenje je i za one koji zasnivaju radni odnos jer je predviđeno da se u postupku zasnivanja radnog odnosa službeniku dodjeljuje najniži koeficijent raspona koeficijenata tog platnog stupnja. Dakle moguće je da nastavnik, koji je radio u jednoj školi i tu bio promaknut na najviši koeficijent, a mora na rad u neku drugu školu, automatski se vraća na početni koeficijent. Teško je sada i navesti sve moguće problematične situacije.

Jedno dobro rješenje je što će se onima koji su ostvarili povećanje koeficijenta temeljem radnog staža za 4, 8 i 10 posto to povećanje uzeti u obzir pri razvrstavanju u platni stupanj. Poslove službenika, njihovo razvrstavanje u platne razrede i platne stupnjeve, te raspon koeficijenata za svaki platni stupanj u svakom platnom razredu, odrediti i utvrditi će se uredbom Vlade Republike Hrvatske. Nacrt ovog Zakona ne obavezuje Vladu da o vrijednostima koeficijenata zatraži mišljenje pojedinih ministarstava i sindikata, a što je po sada važećem Zakonu dužna. Čudno je da se za ovako kompleksan i osjetljiv posao ne želi tražiti pomoć i suradnja onih koji najbolje poznaju specifičnosti po-

jedinih poslova, jer sumnjam da u Vladi postoji osoba koja bi bila potpuno upućena u sve specifičnosti svih poslova u državnim i javnim službama. No možda se u Vladi i ne misle puno time opterećivati, već jednostavno preuzeti postojeće stanje iz sadašnjeg Zakona o plaćama.

Na kraju mogli bismo se zapitati koji je stvarni razlog zbog kojeg se Vlada odlučila za donošenje novog Zakona o plaćama? Ne želim reći da to nije bilo potrebno, no nekako mi se iz završnih odredbi nameće zaključak da je glavni motiv donošenja novog Zakona pokušaj da se na taj način onemogući ostvarenje nekih materijalnih prava iz važećih granskih kolektivnih ugovora. To se jasno može iščitati iz odredbi koje kažu da se kolektivni ugovori moraju uskladiti s odredbama ovog zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja Zakona na snagu, a ako se to ne izvrši ili se kolektivnim ugovorom ugovore plaće protivno odredbama ovog Zakona, za službenike se neće primjenjivati odredba članka 7. stavka 3. Zakona o radu (ako je neko pravo regulirano u više propisa primjenjuje se za radnika povoljnije rješenje).

Dakle, kao što sam na početku naveo, preostaje nam vidjeti kakav će značaj Vlada dodijeliti odgoju i obrazovanju te kako će rangirati naše poslove. Od školskih sindikata se očekuje da će, iako su ostavljeni po strani, naći načina da se aktivno uključe u konačnu izradu Zakona i zaštite interese službenika u odgoju i obrazovanju.

Ivan Korotaj

20. rujna Ministar rada i mirovinskog sustava Mirando Mrišić pozvao predstavnike sindikata javnih službi kako bi im uručio Prijedlog Dodatka II. Temeljnomo kolektivnom ugovoru za službenike i namještenike u javnim službama. Neisplata regresa i božićnice u 2014. godini, dnevnica u iznosu od 150 kuna i osnovica za izračun jubilarne nagrade u iznosu od 500 kuna – ključne su odredbe socijalnog sporazuma koji je Vlada ponudila sindikatima. Predstavnici svih sindikata su odbili ponuđeni Prijedlog. Vilim Ribić iz Nezavisnog sindikata znanosti i visokog školstva iznio je stav o prihvatljivosti ponuđenog Prijedloga uz uvjet da se oduzeto zaposlenima u javnim službama vrati nakon izlaska iz krize. Željko Stipić iz Sindikata Preporod je zatražio da se Prijedlog proširi nekim rješenjem koje bi bilo ustupak sindikalnoj strani, npr. rješenjem problema najavljenog outsourcinga u javnim službama. Ministar Mrišić je obećao da će se Vlada na idućem sastanku očitovati o prijedlozima iznesenim sa strane sindikata.

28. rujna Održana 10. sjednica Glavnog vijeća. Sadržaj Dodatka II. Temeljnomo kolektivnom ugovoru, Prijedlog Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije, Prijedlog Izmjena i dopuna Zakona o radu – najvažnije su točke o kojima se raspravljalo. Članovi Glavnog vijeća su podupri predsjednikov prijedlog da se zatraže određeni ustupci za eventualno prihvaćanje restrikcija predviđenih Dodatkom II. Naravno,

uz uvjet da se za isto rješenje izjasni članstvo na referendumu. Prihvaćen je i prijedlog da se licenciranje izdvoji kao ključno rješenje Strategije o kojem će Preporod iznijeti argumentiranu stajališta. Stav je Preporoda, također, da najavljene izmjene Zakona o radu predstavljaju nov udarac radno-pravnom statusu radnika te da se treba sindikalnim aktivnostima suprotstaviti predloženim promjenama.

30. rujna Održan sastanak ministra Miranda Mrišića i predstavnika sindikata koji djeluju u javnim službama. Ministar Mrišić obavijestio sindikaliste kako je Vladi prihvatljivo da se predstavnike sindikata uključi u rješavanje problema outsourcinga te da će se sindikatima ponuditi potpisivanje Sporazuma koji bi se temeljio na osnivanju posebne tvrtke koja bi bila u stopostotnom državnom vlasništvu. Ova bi tvrtka preuzela sve radnike koji rade na poslovima koji bi bili obuhvaćeni outsourcingom. Tvrtka bi poslovala tri godine i u tom razdoblju ne bi bilo mogućnosti niti otpuštanja postojećih radnika niti umanjivanja prava radnika iz kolektivnih ugovora. Prijedlog Sporazuma, istaknuo je Mrišić, sindikatima će biti naknadno upućen.

* Istoga dana predstavnicima sindikata koji djeluju u državnim i javnim službama ministar Mirando Mrišić predstavio je osnovna obilježja novog Zakona o plaćama u državnoj službi i u javnim službama. Reguliranje plaća koeficijentima koji bi proizlazili iz deset platnih razreda i deset platnih stupnjeva – najvažnija je novina koju će donijeti Zakon o plaćama. Prijedlog s razrađenim detaljima sindikatima će stići kroz dva tjedna.

1. listopada U Sisku održano Županijsko vijeće Sisačko-moslavačke županije na kojem se raspravljalo o najvažnijim točkama dnevnog reda s 10. sjednice Glavnoga vijeća. Uslijedila su: Međužupanijsko vijeće Sjeverna Hrvatska, Ivanovec – 2. listopada; Županijsko vijeće Krapinskozagorske županije, Oroszlavlje – 3. listopada; Županijsko vijeće Bjelovarsko-bilogorske županije, Daruvar – 4. listopada; Međužupanijsko vijeće Zapadna Hrvatska, Rijeka - 9. listopada; Međužupanijsko vijeće Istočna Hrvatska, Osijek – 11. listopada; Županijsko vijeće Grada Zagreba i Županijsko vijeće Zagrebačke županije, Zagreb – 12. listopada; Županijsko vijeće Koprivničko-križevačke županije, Križevci – 16. listopada i Međužupanijsko vijeće Južna Hrvatska, Split – 17. listopada. Na svim se ovim sastancima raspravljalo o Dodatku II. Temeljnomo kolektivnom ugovoru, Zakonu o plaćama u državnoj službi i javnim službama, Izmjenama i dopunama Zakona o radu i Strategiji obrazovanja, znanosti i tehnologije.

5. listopada Održana tiskovna konferencija „Dan učitelja: Strah od masovnih otkaza u školama“ na kojoj su, uz predsjednika Sindikata, sudjelovali Violeta Mak, učiteljica iz Osnovne škole Belica i Ksenija Kokot, spremačica iz Srednje škole Dugo Selo. „Mogu li državne financije spasiti školske spremačice“, Rijeka – 9. listopada; „Outsourcing u školstvu: Osnivanje državne tvrtke, dvije godine sigurnosti, sudjelovanje sindikata“, Osijek – 11. listopada; „Neplaćanje štrajka u školstvu i plaćanje štrajka u zdravstvu“, Zagreb – 16. listopada i „Outsourcing: Ogdoda ili odustajanje“, Split – 18. listopada – tiskovne su kon-

ferencije na kojima je Preporod iznio svoje stavove o aktualnim događanjima u školstvu i javnim službama.

16. listopada Održan 3. sastanak predstavnika sindikata javnih službi s ministrom Mirandom Mrišićem. Na sastanku su se predstavnici sindikata očitovali o Prijedlogu Sporazuma koji je prethodno, zajedno s proširenim sadržajem Dodatka II. Temeljnomo kolektivnom ugovoru, upućen prema sindikatima. Najvažnija novina, u odnosu na usmeni Mrišićev prijedlog sa sastanka održanog 30. rujna, bilo je skraćivanje vremenskog roka poslovanja državne tvrtke s tri na dvije godine. Nitko od predstavnika sindikata nije na sastanku iskazao spremnost prihvaćanja Dodatka II. i Sporazuma Vlade i sindikata javnih službi.

17. listopada Tridesetak povjerenica i povjerenika Preporoda sudjelovalo na prosvjedu „Zar Opet Robovi?“ kojim su dvije sindikalne središnjice, Savez samostalnih sindikata i Nezavisni hrvatski sindikati, upozorile na neprihvatljivost najavljenih izmjena i dopuna Zakona o radu. Petstotinjak povjerenica i povjerenika prvo je prosvjedovalo ispred Ministarstva rada i mirovinskog sustava, a potom i ispred Hrvatske udruge poslodavaca.

TEL. 01 48 14 891

Zahvaljujući vašim tekstovima, fotografijama i karikaturama neka naše glasilo bude još kvalitetnije i raznovrsnije. Vaše priloge šaljite na:

ured@sindikata-preporod.hr

prenosimo iz tiska

Glasilo Sindikata zaposlenika u hrvatskom školstvu Preporod Petrinjska 59a 10000 Zagreb

Izdavač: SZHŠ Preporod Uredništvo: Gordana Kovač-Bluha Sebastijan Trostok Sonja Mudrić Urednik: Željko Stipić

Glasilo je besplatno; prijavljeno je Ministarstvu kulture sektoru za informiranje 19. lipnja 1995. godine, klasa: 008-02/95-01-01, ur-boj: 532-03-5/2-95-01/142.

Rješenjem Ministarstva kulture

od 6. srpnja 1995. godine klasa:612-10/95-01-1267, ur-broj: 532-03-1/7-95-01.

Priprema i tisak: Denona d.o.o.

Glasilo je oslobođeno poreza